7/6650

T.C.
BAŞBAKANLIK
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı

SAYI : B.02.0.018/ 01253

24 /04/ 2002

KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 01.04.2002 gün ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6650-14328/33756 sayılı yazınız.

Adıyaman Milletvekili Mahmut GÖKSU'nun vermiş olduğu (7/6650-14328) yazılı soru önergesine verilen cevaplar ekte takdim edilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Mesut YILMAZ
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Ekler :
Ek : 1 Soru önergesine verilen cevap (3 sayfa)

Dağıtım :
Gereği İçin :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi İçin :
Başbakanlığa

7-6650

SORU 1- Bir demecinizde "Avrupa Birliğine girince 13 yaşındaki kız çocuklarına kelepçe vurulmayacağını" söylüyorsunuz. Peki o zamana kadar bu çocuklara kelepçe vurulmasına seyirci mi kalacaksınız?

CEVAP 1- Öncelikli belirtmek gerekir ki, çocuk yaştaki hiç kimseye, velevki suçlu dahi olsa, o şekilde muamele edilmesinin kabul edilebilir tarafı yoktur. Bu çocuklara kelepçe vurulmasına seyirci kalınmış da değildir. Konuyla ilgili gerekli girişimler yapılmış ve bu tür görüntülerin bir daha oluşmaması için gerekli tedbirlerin alınması istenmiştir.

İstanbul'da İmam-Hatip Liseleri önündeki polis öğrenci kovalamasına ilişkin görüntüler bütün milletimizi rahatsız etmiştir. Avrupa Birliği insanımıza ne getirecek sorusunun sorulduğu bir ortamda ben de "Avrupa Birliğine girmiş bir Türkiye'de bu görüntüler olmayacak" şeklinde bir beyanda bulundum.

Konu aslında bu beyanlar değil, sizin sorunuza, benim de beyanda bulunmama neden olan gelişmelerdir. Bu noktada İstanbul'da İmam-Hatip Liseleri önünde yaşanan olaylar bir sebep değil, bir sonuçtur.

Asıl sorun başörtüsüne ilişkin uygulamalardır.

Bu sorunun çözümünde idari boyutundan önce hukuki boyutunun ve hatta buna da esas olan geniş tabanlı uzlaşma boyutunun ele alınması gerekmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın başörtüsü yasağı ile ilgili içtihatları değişmedikçe ve bu konudaki kimi kurumların aşırı hassasiyeti ve bunun karşısındaki tepkisel hassasiyetler devam ettiği müddetçe, son derece nazik bir boyutta seyreden başörtüsü sorununun ülkemizde yasal ve idari tedbirlerle çözümü mümkün gözükmemektedir.

Bu noktada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Refah Partisinin kapatılması ile ilgili olarak baktığı davanın kararında, başörtüsünü savunmanın parti kapatma gerekçesi olamayacağı yönündeki görüşü ve aynı kararındaki başörtüsüne ilişkin özgürlükçü yorumu, bu sorunun mevzuat düzenlemesiyle çözümü yönünde yeni bir ümit kapısı açmıştır. Bilindiği gibi, imzaladığımız uluslararası anlaşmalar gereği, AİHM'nin kararları, iç hukukumuz bakımından da bağlayıcıdır. Hal böyle olunca Türk hukuk sisteminin AİHM'nin bu konuda gelişen içtihatlarını görmezden gelmesi mümkün değildir.

Diğer yandan hak ve özgürlükler alanını Avrupa Birliği normlarına göre düzenleme çalışmaları ve bu yöndeki toplumsal talep devam ettiği müddetçe, bu ve benzeri alanlardaki yasakların önümüzdeki süreçte kendiliğinden toplumumuzun gündeminden kalkacağına inanıyorum.

Çünkü yönümüzü çevirdiğimiz Avrupa Birliği'nin oluşturduğu özgürlük atmosferi kuşatıcıdır ve hiçbir alanı kendi dışında bırakması mümkün değildir.

Bu nedenle bu alandaki sorunların aşılması için, yol gösterici eleştirilerimize devam etmenin yanısıra, konunun evrensel hukuk normlarının gelişmesi yönünde aşılması için ikaz da bulunmamızdan ve bu konuda çok geniş çerçeveli bir toplumsal mutabakatın oluşması için gayret sarf etmemizden daha tabii bir şey olamaz.

SORU 2- Siz çoğu kez demokratik söylemlerinizle doğruların altını çiziyorsunuz, ama bu doğruları hayata geçiremiyorsunuz. Sebebi ne?

CEVAP 2- Doğruların hayata geçebilmesi için öncelikle, bu doğrular üzerinde geniş bir toplumsal, siyasal ve kurumsal mutabakatın oluşturulması gerekmektedir. Mutabakatın oluşumu ise zihinlerin ve ortamın buna hazır olmasıyla paraleldir. Ülkemizin tarihi ve coğrafi konumu ile uzun yılların ürünü olan alışkanlıklardan gelen bir takım reflekslerin aşılabilmesi kolay değildir. Avrupa Birliği aday üyeliği sürecinde yapılan anayasa ve yasa değişikliklerinde olduğu gibi, sağlanan mutabakatlara paralel olarak ülkemizin demokratikleşme yönünde hiç de küçümsenemeyecek adımlar attığı açıktır. Bu mutabakat zemininin genişlemesine ve güçlenmesine paralel olarak, gündemimizdeki diğer sorunları da çözebileceğimiz inancındayız. Bu mutabakat zemininde ele alınması gerekli olan doğruları dile getirmemizden daha tabii bir şey olamaz.

SORU 3- Türk Milli Eğitim sistemi içinde devletin kontrolünde eğitim alan bu çocuklar mı güvenlikli, sokaklara dökerek kontrolden uzaklaştırmak mı güvenlikli? Hangisinde devlet açısından güvenlik riski var? (Bu kararın il güvenlik toplantısında alınması bağlamında)

CEVAP 3- Orta ve yüksek öğretim kurumlarında yaşanan başörtüsü ile ilgili sorunları, sadece bu kurumların yöneticilerine veya çıkan olaylara müdahale etmekle mükellef İçişleri Bakanlığına yüklemek çok kolay ama doğru ve çözüme katkı sağlayan bir yöntem değildir. Nitekim, geçmişte iktidara gelen partiler de, bu bakanlıklara hakim oldukları halde sorunu çözememişlerdir. Tam tersine, söz konusu dönemlerde sorun daha da ciddi boyutlara ulaşmış, bugün yaşanan ifrat düzeyindeki olumsuzlukların yolunu açmıştır. Mevzuattan ve uygulamadan doğan mağduriyetlerin giderilebilmesi, Türkiye'nin sadece bu alanda değil, genel olarak demokrasisini geliştirmesi, özgürlük alanlarını genişletmesi ve insan haklarına titizlikle riayet etmesini sağlayacak Avrupa Birliği standartlarının ülkemizde hakim olmasıyla mümkündür. Aday üyelik sürecinde, önemli ilerlemeler kaydeden Türkiye'nin, tam üyelik müzakerelerine başlaması halinde, bu çerçevede çok daha hızlı bir gelişme sağlayabileceği açıktır. Özetle, diğer sorunlarımız gibi, bu sorunun çözümü de Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik yolunda kat edeceği mesafeye bağlıdır. Buna rağmen, ilgili kurum yöneticilerinin ve güvenlik birimlerinin, sorunları sertlik yoluna sapmadan ve gençlerimizi mağdur etmeden çözümlemek için çaba göstermeleri yerinde olacaktır. Bu görüşümüz, her vesileyle ilgili kurumlara da iletilmiştir.

7-6650

SORU 4- "Devlet vatandaşını potansiyel suçlu görmemeli" diyorsunuz. Sizce bu çocuklar potansiyel suçlu mu? Değilse devlet bu çocuklara niçin şiddet uyguluyor?

CEVAP 4- Evet, devletin hiçbir vatandaşını potansiyel suçlu olarak görme hakkı yoktur. Dolayısıyla, sözünü ettiğiniz çocukların da potansiyel suçlu olarak görülmesi gibi bir anlayışı reddediyoruz. Bununla beraber, ifade ettiğim gibi, söz konusu sorunun bir mevcut anayasa yorumları, yasalar ve yönetmeliklerden oluşan mevzuat boyutu, bir de uygulamaya ilişkin kimi yanlış ve abartılı tavırlara ilişkin fiili vardır. Sorunun birinci boyutunun çözülebilmesi belirli bir süreci gerektirmektedir. Ama uygulamaya ilişkin abartılı tavırların makul bir çizgiye çekilmesi mümkündür. Bu yöndeki görüşlerimiz, ilgili kurum ve kişilere, her vesileyle iletilmektedir.

SORU 5- Devlet vatandaşını niçin duvara çıkmaya zorluyor? Yoksa bu çocukların rüştünü kazanmamış çocuklar diye devlet hizaya mı sokmak istiyor?

CEVAP 5- Devletin, hiç kimseyi hizaya sokmak, ya da hizaya getiriyorum diye insanları duvara çıkmaya zorlamak gibi bir görevi yoktur. Devletin görevi, toplumun huzurunu belirli kurallar ve sınırlar içinde korumaktır. Toplumun çeşitli kesimlerinin üzerinde, farklı yönde hassasiyetlere sahip olduğu bir konunun, ancak geniş bir toplumsal uzlaşma sağlandıktan sonra yasal çözümlere kavuşturulabileceği ortadadır. Biz, bir yandan yasal çözüm yollarını aramayı sürdürürken, diğer taraftan da bu uzlaşmayı temin etmeye çalışıyoruz. Bu hususta görevin, sadece hükümete, sadece herhangi bir siyasi partiye değil, topyekün Meclis'e ve siyaset kurumuna ait olduğunu da belirtmek isterim.